

lokte hem alleen maar een enkel woord van belangstelling. Zijn geest werd geheel ingenomen door de nieuwe gedachtenwereld, die Vondel voor hem ontsloten had. De foliobijbel was bijna zijne eenige lektuur. Maar hij deelde anderen weinig mede van hetgeen er bij hem omging. Hij hoorde nu met gelatenheid naar de altijd hartstochtelijke taal van Hildegond. Dikwijls stemde hij met haar in, en eens sprak hij met diepe overtuiging, toen zij afscheid nam:

— „Ja, Hildegond! Door Een is 't nu voldaan! als Vondel zegt. De genade des Heeren Christi zal mij een algenoegzaam goed zijn, waarin mijne ontroerde ziel ten volle behoort te rusten!”

Uitputting en groote zwakte, het gevolg van den pijnlijken hoest, deden hem meestal zwijgen. Alleen moeder Marretje vernam zijne geheimste gedachten en wenschen. Zij was altijd bij en om hem — geen enkelen nacht liet zij hem onbewaakt. De huisgenooten, Cornelis, Jan, Stijntje, Bely, wilden haar vervangen, maar zij liet zich hare taak niet uit de hand nemen. Gaf zij eene enkele reize toe, daar oververmoeidheid haar gebood een nacht in ongestoorde rust door te brengen, dan was zij later des te moeilijker te bewegen zich ook maar voor weinig uren van haar patiënt te verwijderen. Gelukkig gingen vele nachten vrij rustig voorbij, en getuigde de zieke bij zijn ontwaken, dat hij goed geslapen had, en zich verkwikt gevoelde.

Als hij met moeder Marretje geheel alleen was, sprak hij half fluisterend, alsof hij haar geheimen had te vertrouwen. En dan bleek het, dat hij nog aan Madalena — als eene ver verwijderde, verloren vriendin — dacht. Geene bitterheid uitte zich meer, weemoedige berusting was alles, wat hem restte. Zijn levensdraad kon elk oogenblik worden afgesneden. Al wat hem aan hartstocht was overgebleven, sprak somtijds uit den koortsachtigen glans zijner oogen, wanneer hij verzekerde, dat hij gereed was, om heen te gaan. Nu en dan kwam ook de oude kunstenaarsnatuur weer boven, en zette hij zich voor zijn ezel. Doch hij bracht het niet verder, dan tot eene schets van eene boetende Magdalena met een doodshoofd — een motief, bij Badens op het atelier in verschillende schakeeringen gezien.

Omstreeks het midden van Augustus beleefde hij dagen van verademing en stille tevredenheid. Toen schreef hij in zijn: *Een sieckens Klaegh-Laydt*, een afscheid aan het leven. Langzaam herhaalde hij bij zich zelve met zachte stem de twee volgende strophen:

„Ick plach wel eer te wesen
 „Bly-geestigh en verheught/
 „En heb alsins gepresen
 „De schijn-vluchtige vreught/
 „Dies ick oock al mijn jeught/
 „Door 't al te licht bekoren /
 „In dwaesheyd heb verloren
 „So ghy aenschouwen meught.”